

Kulturnämnden

Mångspråk på biblioteken

Politikerinitiativ den 12 september 2018 av Fredrik Holmqvist (V)

Förslag till beslut

Kulturnämnden noterar redovisningen och förklarar med den noteringen att politikerinitiativet är färdigbehandlat.

Sammanfattning

I Fredrik Holmqvists (V) politikerinitiativ ges kultur- och fritidsenheten i uppdrag att redovisa hur utvecklingen av mediebeståndet och synliggörandet av minoritetsspråk går samt hur många mångspråkiga titlar respektive bibliotek har.

På biblioteken finns det 22 623 titlar mångspråk uppdelat på 97 olika språk (se bilaga). Fisksätra har flest titlar och deras urval speglar dem som bor och arbetar i lokalsamhället. Fisksätra har haft, utöver driftanslaget, ett årligt extra medieanslag på 75 000 kr sedan 2013.

Hela bibliotekskatalogen är en gemensam resurs för alla bibliotek och medier kan lätt reserveras och skickas mellan biblioteken.

Utöver medieinköpen tar biblioteken in depositioner från Internationella biblioteket och Stockholms stadsbibliotek, utifrån efterfrågan.

Under 2019 kommer biblioteken:

- Arbeta tillsammans med att utveckla servicen till minoritetsgrupperna
- Förbättra informationen om minoritetsspråken på webben och på alla bibliotek
- Förstärka mediesamlingen för minoritetsspråken på alla bibliotek

Förslagen i politikerinitiativet

Att kultur- och fritidsenheten gör en årlig redovisning för kulturnämnden hur utvecklingen av mediebeståndet och synliggörandet av minoritetsspråk går.

Att kultur- och fritidsenheten redovisar för kulturnämnden hur många mångspråkiga titlar respektive bibliotek har.

Att mångspråk snabbutreds och redovisas under hösten 2018.

Enhetens utredning och bedömning

Så arbetar Nacka bibliotek

All biblioteksverksamhet i Nacka kommun ska erbjuda ett varierat medieutbud och bibliotekstjänster som främjar individens utveckling. Folkbibliotekens verksamhet ska kännetecknas av allsidighet, öppenhet, hög kvalitet och kreativitet i takt med samtiden. Biblioteken har en viktig funktion som fria, neutrala mötesplatser för gemenskap i samhället där medborgarna kostnadsfritt kan låna media och ta del av ett brett informations- och kulturutbud. Bibliotekens nuvarande och kommande mediasamling är gemensam och ägs av Nacka kommun. Den ska vara tillgänglig och sökbar för alla medborgare, detta gäller alla sex bibliotek oavsett driftsform.

I Nacka sker inköp och urval med användaren i fokus. Böcker och andra medier som köps in till biblioteken i Nacka blir en del av det gemensamma utbudet. Möjligheten att låna och lämna tillbaka medier på alla bibliotek gör samlingarna till en gemensam resurs för Nackas invånare.

Biblioteken i Nacka är öppna rum i samhället för lärande, läsfrämjande och demokrati. Innehållet utgår ifrån ett synsätt på det lokala biblioteket som ett ”community librarianship” det vill säga lokalt biblioteksarbete. Det innebär att biblioteket anpassar verksamheten till dem som bor och arbetar i lokalsamhället. Dialog och samarbeten med aktörer, invånare, bibliotekens användare och andra bibliotek är en förutsättning för biblioteksverksamhetens utveckling.

Vad säger lagen

I 5 § bibliotekslagen (2013:801) anges att biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och de personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

1. de nationella minoritetsspråken
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska
3. lättläst svenska

I proposition 2012/13:147 Ny bibliotekslag står att bestämmelsen inte innebär att alla bibliotek inom det allmänna biblioteksväsendet i de egna samlingarna måste kunna erbjuda litteratur på de nämnda språken. För att uppfylla de krav som ställs kan biblioteken använda sig av fjärrlån och samverka med andra bibliotek i syfte att erbjuda litteratur och information på dessa språk.

Regionalt och nationellt

Kungliga biblioteket konstaterar i sin rapport, Migration och språklig mångfald, bibliotekets roll i det flerspråkiga samhället (Kungliga biblioteket 2017) att det finns stora behov av utveckling, samordning och samverka, för att det arbete som görs på biblioteken inom

språklig mångfald ska bli hållbart och långsiktigt. Det behövs strategier för att komma tillrätta med de brister som finns och dagens ojämlika utbud av mångspråkiga medier och dess tillgänglighetsförande. Det behövs ett helhetsgrepp på språklig mångfald inklusive de nationella minoritetsspråken. Arbetet pågår både på regional och nationell nivå.

Idag är Internationella biblioteket (IB) en nationell lånecentral för folk-och skolbibliotek. IB får årligen ett verksamhetsbidrag på 6,6 miljoner kronor. För det ska de hantera lån och depositioner som rör mångspråklitteratur och utöver sin roll som lånecentral, vara nationellt kompetenscenter för kommunala bibliotek när det gäller mångspråkig media. IB:s roll är att komplettera med medier när bibliotekens egna bestånd inte räcker till.

Nuläget

På biblioteken finns det 22 623 titlar mångspråk uppdelat på 97 olika språk (se bilaga). Fisksätra har mest titlar och deras urval speglar dem som bor och arbetar i lokalsamhället. Fisksätra har haft, utöver driftanslaget, ett årligt extra medieanslag på 75 000 kr sedan 2013.

Hela bibliotekskatalogen är en gemensam resurs för alla bibliotek och medier kan lätt reserveras och skickas mellan biblioteken.

Utöver medieinköpen tar in biblioteken in depositioner från Internationella biblioteket och Stockholms stadsbibliotek, utifrån efterfrågan.

På biblioteken finns också Pressreader, en digital tidning- och tidskriftsdatas som innehåller tusentals nationella och internationella tidningar från fler än 100 länder på över 60 språk.

Exempel på aktiviteter biblioteken:

- Språkcafé på svenska, italienska, tyska, franska, spanska
- Samarbeta med SFI anordnarna och SFI-lärarna
- Verksamhet och inköp av medier för nyanlända, biblioteksbesök på flyktinganläggningar
- Uppbyggnad av ”Ny i sverige-hyllor”

Under 2019 kommer biblioteken:

- Arbeta tillsammans med att utveckla servicen till minoritetsgrupperna
- Förbättra informationen om minoritetsspråken på webben och på alla bibliotek
- Förstärka mediasamlingen för minoritetsspråken på alla bibliotek

Redovisning av minoritetsspråken kommer att ingå i den regelbundna uppföljningen och utvärderingen av biblioteksverksamheten.

Förslagets ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Information och media på minoritetsspråken tillgängliggörs för barn. Genom samråd och olika typer av samarbeten kan biblioteken bidra till revitalisering av språken och kulturerna som bidrar att barn får kunskap om minoriteterna och minoritetsspråken.

Bilagor

1. Politikerinitiativ från Fredrik Holmqvist (V) den 12 september 2018
2. Mångspråk i Nacka per enhet, titlar 2018

Tuula Aula
T.f. Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Lars Nilsson
Sakkunnig bibliotek och kultur
Kultur- och fritidsenheten